

UiO : **Institutt for statsvitenskap**
Det samfunnsvitenskapelige fakultet

Regjeringen som beslutningsmaskin - Et forskerblikk

Partnerforum
25.5.2023

Kristoffer Koltveit, Institutt for statsvitenskap

Lite fokus på regjeringers arbeid

- Fokus på det som er observerbart
  - Lengden på koalisjonserklæringene
  - Mannskapets sammensetning
  - Regjeringers varighet
  - De politiske vedtakene

- Men få som har forsket på det som skjer inne i den sorte boksen:
Regjeringen som beslutningsmaskin

NFR-prosjekt om norske regjeringer

- PolitEx, ledet av prof. Jostein Askim (UiO)
- Tverrfaglig prosjekt
  - statsvitenskapelig (Kolltveit og Bjørn Erik Rasch, UiO)
  - historisk (Yngve Flo, UiB)
  - juridisk (Eirik Holmøyvik, UiB)
  - sosiologisk (Marte Mangset, UiO)
- Intervju, dokumentstudier, biografiske data
- Mål om å forstå (den evige) regjeringsmakten

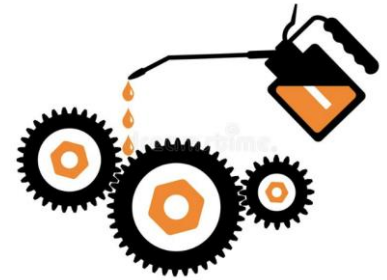

Samordning i norske regjeringer

- R-notater strukturerer prosessen
- Færre retningslinjer (og samordningsformer) enn f.eks Sverige
- Hierarkisk, sekvensiell avklaring av uenighet
  - Først administrativt
  - Så statssekretærnivå, deretter ministernivå
  - Noe uenighet presses helt opp på regjeringens bord
- Regjeringsmøtet som faktisk beslutningsorgan
  - Ikke bare formell forankring av avgjørelser fattet andre steder, jf. S. og DK
  - Mange saker går raskt igjennom, men flere som diskuteres reelt
- Variasjon over tid: enhver regjeringssjef velger sin arbeidsform
  - Indre kretser vs. bruk av kollegiet

Nøkkelen til et velsmurt maskineri?

- Kontinuitet i systemet ved regjeringsskifter
- Uformelle kontakter, interaksjon på tvers
  - Kjennskap til andre departementers ståsteder
- Lite konfliktfylt mellom politisk ledelse og embetsverk
- Men fortsatt rom for forbedringer
- Regjeringsapparatet kanskje ikke rigget for komplekse utfordringer?

Hvordan bli enda bedre?

- Politisk nivå
  - Ha statsråder med kjennskap til Stortinget
  - Bruk regjeringsmøtene
  - Ha sterke folk på SMK
  - Tillatt partiene å flagge primærstandpunkter (innimellom)
  - Sørg for forankring i hele partiet
  - Tenk på hvordan ting synes utad
- Administrativt nivå
  - Økt forståelse for andres synspunkter gjennom økt mobilitet
  - Arbeidsgrupper på tvers (uten vanlig hierarkisk forankring?)
  - Fra avklaring av uenighet til felles målsetninger (fellessatsinger i budsjettet?)

Ikke all uenighet *bør* samordnes vekk

- Det er noen iboende spenninger
  - I systemet (og silostrukturen)
  - I sakenes natur (vern/vern, klima/miljø)
- Politikk er å prioritere, noe bør gjenstå til politikere
- Det er mulighet for politiske avklaringer på øverste nivå

Takk for oppmerksomheten!